

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Przewodniczący: SSN Tomasz Artymiuk (sprawozdawca)

Sędziowie: SN Jerzy Grubba

SA del. do SN Andrzej Stępka

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Bogumiły Drozdowskiej

w sprawie **S. F., A. N., K. K., D. G., P. B., M. L., P. B., R. K., R. P. i T. K.**
skazanych z art. 258 § 1 k.k. i innych,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 28 czerwca 2012 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanych w
części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze grzywny orzeczonej za czyn opisany
w pkt III części wstępnej wyroku,

od wyroku Sądu Okręgowego

z dnia 27 maja 2011 r., **uchyla wyrok w zaskarżonej części i w tym zakresie
przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.**

U Z A S A D N I E N I E

S. F., A. N., K. K., D. G., P. B., M. L., P. B., R. K., R. P. i T. K. oskarżeni
zostali o to, że:

„II. w okresie od daty bliżej nieustalonej 2005 roku do dnia 14 kwietnia 2010 roku w C. i innych miejscowościach na terenie kraju wspólnie i w porozumieniu z innymi nieustalonymi osobami brali udział w zorganizowanej grupie przestępczej założonej i kierowanej przez Z. K. i A. K. mającej na celu popełnianie przestępstw skarbowych polegających na paserstwie sprowadzanych z Ukrainy wyrobów akcyzowych w postaci papierosów różnych marek bez ich uprzedniego oznaczenia znakami akcyzy z pominięciem odprawy celnej, a następnie ich dalszą dystrybucję na terenie Wspólnoty Europejskiej, przy czym S. K., K. K., M. L., R. K. i T. K. w okresie od 2005 do 2007 dat bliżej nieustalonych, S. F. od września 2007 roku do 26 lipca 2009 roku i od 27 października 2009 roku do 14 kwietnia 2010, R. K. od 2007 roku daty bliżej nieustalonej do 14 kwietnia 2010 roku, R. P. od 2009 roku do 2010 roku dat bliżej nieustalonych, oraz A. N. od 2005 roku daty bliżej nieustalonej do 15 grudnia 2006 r. i od 4 grudnia 2007 do 14 kwietnia 2010 r. – tj. o przestępstwo z art. 258 § 1 k.k.;

III. w okresie od daty bliżej nieustalonej 2005 r. do 14 kwietnia 2010 roku w C. i innych miejscowościach na terenie kraju, w tym Z. K. i A. K. od 2005 roku daty bliżej nieustalonej do 26 lipca 2009 roku oraz od 27 października 2009 roku do 14 kwietnia 2010 r., zaś S. K., K. K., M. L., R. K. i T. K. w okresie od 2005 do 2007 dat bliżej nieustalonych, S. F. od września 2007 roku do 26 lipca 2009 roku i od 27 października 2009 roku do 14 kwietnia 2010, R. K. od 2007 roku daty bliżej nieustalonej do 14 kwietnia 2010 roku, R. P. od 2009 roku do 2010 roku dat bliżej nieustalonych, oraz A. N. od 2005 roku daty bliżej nieustalonej do 15 grudnia 2006 r. i od 4 grudnia 2007 do 14 kwietnia 2010 r. działając w ramach zorganizowanej grupy przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi i nieustalonymi osobami, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, nabywali, przechowywali, przewozili i zbywali wyroby akcyzowe sprowadzone uprzednio

na polski obszar celny z pominięciem odprawy celnej i nie oznaczone polskimi znakami skarbowymi akcyzy papierosy marki LM, Marlboro, Sand George, Monte Carlo, More, Ronson, Golden Gate i Temp w ilości nie mniejszej niż 1 229 780 paczek papierosów o wartości rynkowej nie mniejszej niż 6 350 021 PLN, czym narazili budżet Wspólnoty Europejskiej na uszczuplenie należności celnej małej wartości w wysokości nie mniejszej niż 539 544 PLN, i należnego podatku akcyzowego wielkiej wartości w kwocie nie mniejszej niż 7 435 680 PLN, czyniąc sobie z popełnienia tego przestępstwa stałe źródło dochodu, przy czym D. G. pomagał w ukryciu ww. wyrobów poprzez przerabianie samochodów i montaż w nich specjalnych schowków do magazynowania kartonów z papierosami – tj. o przestępstwo skarbowe określone w art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s.”,

a nadto P. B. o to, że:

„IV. w dniu 15 kwietnia 2010 roku w Ł. woj. L. wbrew przepisom ustawy posiadał substancję odurzającą w postaci ziela konopi o wadze 2,18 grama netto oraz substancję psychotropową w postaci amfetaminy o wadze 0,17 grama – tj. o przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)”.

Wyrokiem z dnia 27 maja 2011 r., Sąd Okręgowy uznał oskarżonych za winnych popełnienia zarzucanych im w akcie oskarżenia czynów i za to skazał:

1. S. F.:

- za czyn z pkt II (art. 258 § 1 k.k.) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- za czyn z pkt III (art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s.), przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. i art. 60 § 2 pkt 2 k.k., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 50 stawek dziennych, określając wysokość dziennej stawki na kwotę 20 złotych;

2. A. N.:

- za czyn z pkt II (art. 258 § 1 k.k.) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- za czyn z pkt II (art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s.) uznając, że osiągnięta przez niego korzyść majątkowa wyniosła 4.000 zł oraz przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. i art. 60 § 2 pkt 2 k.k., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych, określając wysokość dziennej stawki na kwotę 20 złotych;

3. K. K.:

- za czyn z pkt II (art. 258 § 1 k.k.) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- za czyn z pkt III (art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s.) uznając, że osiągnięta przez niego korzyść majątkowa wyniosła 12.000 zł oraz przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. i art. 60 § 2 pkt 2 k.k., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych, określając wysokość dziennej stawki na kwotę 20 złotych;

4. D. G.:

- za czyn z pkt II (art. 258 § 1 k.k.) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- za czyn z pkt III (art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s.), przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. i art. 60 § 2 pkt 2 k.k., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych, określając wysokość dziennej stawki na kwotę 40 złotych;

5. P. B.:

- za czyn z pkt II (art. 258 § 1 k.k.) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- za czyn z pkt III (art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s.) uznając, że osiągnięta przez niego korzyść majątkowa wyniosła 30.000 zł oraz przyjmując

za podstawę wymiaru kary art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. i art. 60 § 2 pkt 2 k.k., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych, określając wysokość dziennej stawki na kwotę 20 złotych;

6. M. L.:

- za czyn z pkt II (art. 258 § 1 k.k.) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- za czyn z pkt III (art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s.) uznając, że osiągnięta przez niego korzyść majątkowa wyniosła 16.000 zł oraz przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. i art. 60 § 2 pkt 2 k.k., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych, określając wysokość dziennej stawki na kwotę 20 złotych;

7. P. B.:

- za czyn z pkt II (art. 258 § 1 k.k.) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- za czyn z pkt III (art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s.) uznając, że osiągnięta przez niego korzyść majątkowa wyniosła 13.000 zł oraz przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. i art. 60 § 2 pkt 2 k.k., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych, określając wysokość dziennej stawki na kwotę 20 złotych,
- za czyn z pkt IV (art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii – Dz. U. j.w.) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

8. R. K.:

- za czyn z pkt II (art. 258 § 1 k.k.) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- za czyn z pkt III (art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s.) uznając, że osiągnięta przez niego korzyść majątkowa wyniosła 3.200 zł oraz przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. i art. 60 § 2 pkt

2 k.k., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych, określając wysokość dziennej stawki na kwotę 20 złotych;

9. R. P.:

- za czyn z pkt II (art. 258 § 1 k.k.) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- za czyn z pkt III (art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s.), przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. i art. 60 § 2 pkt 2 k.k., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 500 stawek dziennych, określając wysokość dziennej stawki na kwotę 20 złotych;

10. T. K.:

- za czyn z pkt II (art. 258 § 1 k.k.) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- za czyn z pkt III (art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s.) uznając, że osiągnięta przez niego korzyść majątkowa wyniosła 25.000 zł oraz przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 65 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. i art. 60 § 2 pkt 2 k.k., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych, określając wysokość dziennej stawki na kwotę 20 złotych.

W miejsce wymierzonych kar jednostkowych orzeczono wobec oskarżonych S. F., A. N., K. K., D. G., P. B., M. L., R. K., R. P. i T. K. kary łączne roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, zaś wobec oskarżonego P. B. karę łączną roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności, których wykonanie zawieszono oskarżonym na okres próby 3 lat, poza oskarżonym R. P., któremu okres próby określono na 4 lata, oddając wszystkich oskarżonych w tym czasie pod dozór kuratora.

Ponadto orzeczono, wobec oskarżonych A. N., K. K., P. B., M. L., P. B., R. K. i T. K. – na podstawie art. 33 § 1 k.k.s. – środki karne w postaci przepadku osiągniętej przez nich korzyści majątkowej, wobec oskarżonych S. F., P. B. i R. P. – na podstawie art. 30 § 2 k.k.s. – przepadek na rzecz Skarbu Państwa

dowodów rzeczowych w postaci zabezpieczonych u nich paczek papierosów, zaś wobec oskarżonego P. B. – na podstawie art. 70 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii przypadków zabezpieczonych u niego środków odurzających i substancji psychotropowych.

Wyrok sądu *meriti* zawiera również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów sądowych oraz opłat, a także kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonemu S. F.

Orzeczenie powyższe nie zostało zaskarżone przez strony i uprawomocniło się:

- w stosunku do skazanych K. K., D. G., R. K., M. L. i R. P. – w dniu 4 czerwca 2011 r.
- w stosunku do skazanych A. N., T. K., S. F. i P. B. – w dniu 16 czerwca 2011 r.
- w stosunku do skazanego P. B. – w dniu 17 czerwca 2011 r. (. 3670 verte).

Kasację od powołanego wyroku na niekorzyść wszystkich skazanych wniósł w dniu 27 października 2011 r. – na podstawie art. 113 § 1 k.k.s. w zw. z art. 521 § 1 k.p.k. – Prokurator Generalny. Zaskarżył on orzeczenie to w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze grzywny orzeczonej za czyn opisany w pkt III części wstępnej wyroku zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego – art. 23 § 3 k.k.s., polegające na wymierzeniu wyżej wymienionym oskarżonym za przypisane im przestępstwo skarbowe kar grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej w odniesieniu do D. G. na 40 zł, zaś wobec pozostałych oskarżonych na 20 złotych, to jest poniżej jej ustawowej wysokości, gdyż zgodnie z wymienionym przepisem stawka dzienna grzywny nie może być niższa od jednej trzydziestej części minimalnego wynagrodzenia, a tym samym stawka dzienna grzywny orzeczonej wobec D. G., S. F., A. N., P. B., P. B., R. K. i R. P. za przypisany im czyn z art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7

§ 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s. nie mogła być niższa niż 43,90 zł, zaś wobec K. K., M. L. i T. K., za przypisane im tożsame przestępstwo skarbowe, nie mogła być niższa od kwoty 31,20 zł”. W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie orzeczenia w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona na niekorzyść skazanych (z zachowaniem terminu określonego w art. 524 § 3 k.p.k.) kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna.

Niewątpliwie za trafny uznać należy sformułowany w niej zarzut rażącego naruszenia prawa materialnego w postaci art. 23 § 3 k.k.s., tak bowiem ocenić trzeba wymierzenie wszystkim skazanym kar grzywny z określeniem wysokości stawki dziennej poniżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia.

W świetle dyspozycji powołanego wyżej przepisu oczywiste jest, że punkt wyjścia limitujący dolną granicę stawki dziennej grzywny orzekanej za przestępstwo skarbowe stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia obowiązująca w czasie popełnienia przypisanego oskarżonemu czynu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2008 r., V KK 116/08, OSNKW 2009, z. 1, poz. 8). W wypadku czynu ciągłego czas ten wyznaczany jest z kolei datą ostatniego z podjętych przez oskarżonego działań składających się na przestępstwo kwalifikowane z art. 12 k.k. lub art. 6 § 2 k.k.s. W razie braku możliwości precyzyjnego określenia punktu czasowego stanowiącego końcowy moment działania sprawcy za czas popełnienia takiego przestępstwa, w rozumieniu art. 6 § 1 k.k., traktować należy ostatni dzień ostatniego miesiąca roku do którego oskarżony podejmował, składające się na czyn ciągły, jednostkowe działania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2011 r., III KK 89/11, OSNKW 2012, z. 2, poz. 12).

Przenosząc wskazane wyżej założenia na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że w wypadku skazanych K. K., M. L. i T. K. podstawę określenia dolnej granicy stawki dziennej grzywny za przypisane im czyny z art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s., popełnione w okresie od 2005 r. do 2007 r. dat bliżej nieustalonych, stanowić powinno minimalne wynagrodzenie za rok 2007, które – zgodnie z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 września 2006 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku 2007 (Dz. U. Nr 171, poz. 1227) – wynosiło 936 zł. Natomiast w odniesieniu do skazanych R. P. (czyn ciągły popełniony w okresie od 2009 r. do 2010 r. dat bliżej nieustalonych) oraz skazanych S. F., A. N., D. G., P. B., R. K., P. B., dla których datę wyznaczającą koniec przypisanej im działalności przestępczej zakwalifikowanej z art. 65 § 1 k.k.s. w zb. z art. 91 § 3 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s. stanowił dzień 14 kwietnia 2010 r., stawkę tę wyznaczało minimalne wynagrodzenie za pracę określone na rok 2010, które stosownie do obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2010 roku (M.P. Nr 48, poz. 709) wynosiło 1317 zł.

W tym stanie rzeczy stawka dzienna grzywny, której dolną granicę stanowi – zgodnie z treścią art. 23 § 3 *in fine* k.k.s. – jedna trzydziesta część minimalnego wynagrodzenia, dla skazanych K. K., M. L. i T. K. nie mogła być niższa niż 31,20 zł (orzeczono ją w wymiarze 20 zł), zaś dla skazanych S. F., A. N., P. B., P. B., R. K. i R. P., dla których ustalono ją na 20 zł, oraz dla D. G., dla którego określona została na 40 zł, nie mogła być niższa niż 43,90 zł.

Orzeczenie stawki dziennej w wysokości określonej przez sąd *meriti* naruszyło więc w sposób rażąco wskazany w kasacji przepis prawa materialnego, a naruszenie to – z uwagi na swój charakter – niewątpliwie miało

wpływ i to istotny na treść wyroku w zaskarżonej przez Prokuratora Generalnego części. Implikowało to orzeczeniem wnioskowanym przez autora kasacji i przekazaniem sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Procedując powtórnie, w granicach w jakich nastąpiło przekazanie (art. 442 § 1 k.p.k.), Sąd Okręgowy na nowo określi wysokość stawki dziennej grzywny uwzględniając zapatrywania prawne Sądu Najwyższego (art. 442 § 3 k.p.k.), nie tracąc z pola widzenia, że przy ustalaniu stawki dziennej należy brać pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe, i do tego ograniczyć ewentualne postępowanie dowodowe.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.